

Representantforslag 49 S

(2016–2017)

fra stortingsrepresentantene Karin Andersen og Kirsti Bergstø

Dokument 8:49 S (2016–2017)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen og Kirsti Bergstø om å sikre at fosterhjemsgodtgjørelse ikke gir tap av trygdeytelser for fosterforeldre ved sykdom eller arbeidsløshet

Til Stortinget

Bakgrunn

Fosterhjemsgodtgjørelsen er en økonomisk støtte for familier som har fosterbarn boende hos seg. Disse godtgjørelsene gis som en støtte til fosterfamilie. Det er kjent at Nav ved fosterforeldres sykdom eller arbeidsløshet anser godtgjørelsene som «frilansinntekt» og dermed trekker i trygdeytelser. Dette får dramatiske økonomiske konsekvenser for fosterfamilie og kan neppe være godtgjørelsesordningens intensjon. I ytterste konsekvens kan det medføre at sårbare barn mister sin fosterfamilie fordi regelverket gjør det økonomisk umulig for familien å klare seg hvis sykdom eller arbeidsledighet rammer.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) har, med innspill fra Norsk Fosterhjemsforening, utarbeidet en oversikt over problemstillinger knyttet til fosterforeldrenes økonomiske stilling når de mottar ytelser fra Nav. Bufdir gir forslag til løsninger på problemene og anser det som påkrevet at det blir et særskilt unntak for fosterforeldre i henhold regelverket som følge av de særskilte hensyn som gjelder fosterhjemssoppdrag. Forslagsstillerne mener disse anbefalingene må følges opp slik at fosterforeldre ivaretas.

Fosterforeldre mottar fosterhjemsgodtgjørelse i form av arbeidsgodtgjørelse og utgiftsdekning. Størrelsen på godtgjørelsen er fastsatt i kontrakt mellom fosterforeldre og barnevernet. Fosterforeldre er an-

sett for å være frilansere i skatte- og trygderegelverket. Dette betyr at arbeidsgodtgjørelsen er skattbar inntekt (frilansinntekt) som også medfører opparbeidelse av generelle pensjonspoeng. Det er imidlertid en rekke forhold hvor fosterforeldre kommer meget dårlig ut i dette regelverket. Regelverket er komplisert og uoversiktlig. Fosterforeldre risikerer tilbakebetalingskrav fra Nav dersom de har misforstått og mottatt Nav-ytelser, idet mange ikke har hatt grunnlag for å vite at fosterhjemssoppdraget skal redusere rettigheter til Nav-ytelser. Det er aktuelle eksempler på dette nå. Det urimelige regelverket står ikke i forhold til at fosterforeldre har påtatt seg et viktig omsorgsoppdrag på vegne av det offentlige.

I ordinære fosterhjem har foreldre adgang til å ta arbeid ved siden av at de er fosterhjem. I andre «frikjøpte» fosterhjem mottar én eller begge foreldre forhøyet arbeidsgodtgjørelse i henhold til en avtalt stillingsprosent hvor man da i mange tilfeller vil være forpliktet til å være hjemmearbeidende for å ivareta omsorgsoppgaven.

For å få arbeidsavklaringspenger må man ha nedsatt arbeidsevne med minst 50 pst. Et fosterhjemssoppdrag forutsetter ikke vanlig arbeidsevne, men omsorgsevne for barn. Det kan man ha selv om man ikke kan ha arbeid utenfor hjemmet. Nav-regelverket forutsetter likefullt at fosterhjemssoppdraget teller med i vurderingen av om arbeidsevnen er nedsatt med minst 50 pst. Dette slår urimelig ut når fosterforeldre da ikke får arbeidsavklaringspenger hvis de ikke kan fortsette i arbeid utenfor hjemmet fordi de har påtatt seg et fosterhjemssoppdrag.

Bufdir foreslår en løsning på dette i sin rapport på s. 17 pkt. 3.4.5, hvor det foreslås at fosterhjemsgodtgjørelsen i ordinære hjem ikke skal påvirke vurderingen av om arbeidsevnen er nedsatt med 50 pst. Dermed en av fosterforeldrene har opparbeidet seg rettigheter i trygdeverket på bakgrunn av annet arbeid,

bør kompensasjon for å være fosterforeldre komme på toppen av dette. Fosterhjemsgodtgjørelsen bør ikke komme til fratrukk i arbeidsavklaringsytelsen.

Når det gjelder dagpenger, er problemet i dag at det foretas en gradering av dagpenger dersom man har et fosterhjemsoppdrag. Fosterforeldre risikerer derfor å miste dagpenger som følge av at de er fosterforeldre. Det er videre et krav om å være «reell arbeidssøker» og kunne flytte hvor som helst i landet for arbeid. Når man er fosterforelder, kan man ikke flytte og derved rive opp et fosterbarn fra hjemmemiljøet. Fosterbarn er spesielt sårbare. Det vil være brudd på forutsetningen for fosterhjemskontrakten og kan medføre at kontrakten sies opp. Det er eksempler på en fostermor som fikk avslag fra Nav på krav om dagpenger som følge av at hun nektet å skrive ja på Navs søknadsskjema om at hun var villig til å ta arbeid hvor som helst i landet. I henhold til gjeldende rett er det adgang til å unnta fra flyttekrav dersom det foreligger sosiale hensyn. Nav har i rundskriv og i praktisering innsnevret adgangen til å gjøre unntak, men selve loven er ikke så streng. Fosterforeldre trenger at Navs rundskriv unntar fra flyttekrav når man har et fosterhjemsoppdrag.

Fra Norsk Fosterhjemsforening, samt fra en rekke medieoppslag og direkte henvendelser til Sosialistisk Venstreparti, erfarer forslagsstillerne at fosterforeldre som blir syke, permitterte eller arbeidsledige, trekkes i trygd om de samtidig mottar godtgjørelse som fosterforeldre.

Dette oppleves som dypt urettferdig og svært vanskelig for disse familiene. For noen blir de økonomiske rammene så trange at de vurderer å måtte la barna flytte fordi det å ha dem boende gjør at de får

mindre penger. Når barn har fått et trygt fosterhjem, må man sørge for at de får beholde det. Det kan ikke være slik at man enten må selge huset eller flytte til et nytt sted hvis fosterforeldrene er uheldige og blir syke eller mister arbeidet. At de skal måtte leve av godtgjørelsen de får som fosterforeldre, er urimelig og heller ikke intensjonen bak godtgjørelsen.

Det er også andre saker som kunne vært tatt opp i forbindelse med godtgjørelser til fosterhjem, men det må forslagsstillerne komme tilbake til i en annen sammenheng. I denne omgang er det nødvendig at dette avgrensede temaet håndteres.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen snarest fremme forslag om nødvendige endringer for å sikre at fosterforeldre ikke får kutt i trygdeytelser på grunnlag av fosterhjemsgodtgjørelsen dersom de blir syke eller arbeidsløse.
2. Stortinget ber regjeringen følge opp anbefalingene fra Bufdir i rapporten Fosterhjem – deloppdrag C fra 2015.
3. Stortinget ber regjeringen unnta fosterforeldre fra krav om flytting som vilkår for å anses som reell arbeidssøker og for å motta dagpenger, idet dette må anses som lite forenelig med forutsetningen om plassering av barn i fosterhjemmet.

21. februar 2017

Karin Andersen

Kirsti Bergstø